

Tjekliste og gode råd til Engelsk A: Speech eller Letter to the Editor

- Hele prøven er med alle hjælpemidler, inkl. internet, men selvfølgelig uden kommunikation med andre. Det stiller store krav til fx ordbogskendskab og kritisk sans i forhold til kilderne, for du kan finde alle nødvendige oplysninger på nettet. **Dictionary.com** er i øvrigt en god eng-eng ordbog.
- Opgavesættet består af to dele, Delprøve 1 (tæller ca. 20%) og Delprøve 2 (tæller ca. 80%). De afleveres samtidig, i samme fil, men brug helst ikke mere end ca. en time på delprøve 1.
- Gem hver gang du sætter punktum. Gem både på harddisk og usb.
- Gå aldrig før tid! Man kan altid forbedre sin opgave. Ved at slå ord op, for eksempel, eller tjekke systematisk for de fejl, man plejer at lave (kongruens, rodede sætninger, biord/tillægsord, etc.).
- Både Speech (tale) og Letter to the Editor (læserbrev) er former for debatindlæg, og de har mange fællestræk, men også forskelle. Humlen er, at i **disse genrer SKAL du have en klar holdning**, som du skal forsøge at **overbevise** andre om. Du behøver altså ikke repræsentere begge sider af debatten.
- Læs opgaveformuleringen! **Hvad skal du debattere om**, helt præcist?
- Og hvad skal du dermed **vise forståelse** for, før du kan debattere det? Det *plejer* at være noget konkret teknologisk eller naturvidenskabeligt med brug af fagudtryk – hvordan virker det, hvad gør man? Husk at din besvarelse skal kunne stå alene, uden at censor læser kildematerialet.
- Tænk kritisk!** Husk at de opgivne kilder ikke nødvendigvis repræsenterer hele sandheden. Undersøg dem: Er de fra seriøse, intellektuelle medier, der formidler forskning og ekspertviden, eller fra netaviser med superkorte artikler, sensations- og celebritystof og rigeligt med babser? Er de fra venstre-, midter- eller højresøgende aviser? Er de fra interesseorganisationer? Hvilke dele af deres formidling kan være farvet af disse økonomiske eller ideologiske hensyn? Hvem er eksperterne?
- Kan du finde andre eksempler på emnet, som du evt. kan inddrage? Du **skal** nemlig også komme ud over det, du får serveret i teksterne, og vise at du kan tænke selv. Du må gerne finde ekstra kilder på nettet, bare husk korrekte kildeangivelser (se nedenfor).
- Lav en plan / et mindmap / en liste inden du skriver noget!** Brainstorm overbevisende argumenter og eksempler og udvælg de bedste. **Hvilken vinkel vælger du?** Hvad vil du have læserbrevets læser / talens tilhører til at gøre eller mene?
- Hvad er opgavens/teksternes **generelle** problem eller emne, og hvad er de **konkrete** eksempler / den konkrete case / de konkrete menneskers holdninger (bruges evt. som side/sider i debatten)?
- Hvem er målgruppen** for din tale / dit læserbrev? Du skal definere et konkret publikum, altså en bestemt avis, der skal bringe dit læserbrev, eller en bestemt anledning, hvor talen skal holdes.

- Belys emnet fra forskellige perspektiver (det er her, man scorer points, men lad være at remse dem alle sammen op): **historical, cultural, economic, moral/ethical, political, environmental, social...**
- Du **skal** bruge de udleverede kilder! Henvis til teksterne/video/lydklip mindst tre gange i delprøve 2. Brug både kilderne redegørende (for at vise forståelse) og som led i din argumentation.
- Kilder i **talen**:
 - I en tale er du nødt til at formulere, så publikum kan høre det, hvor dine oplysninger kommer fra, fx: Dr Sanders of the Institute of War Medicine, who works with PTSD patients every day, recommends the use of psychotherapy in combination with psychoactive drugs.
 - Du kan supplere denne in-text kildereference med en fodnote, hvor du kopierer referencen fra 'Sources' i opgaveformuleringen.
 - Hvis du selv har fundet oplysninger på nettet, SKAL der gives en korrekt fodnote foruden nævnelser i teksten.
- Kilder i **læserbrevet**:
 - I et læserbrev vil man typisk også formulere kilderne ind i teksten, så læseren ikke behøver ty til fodnoter.
 - Du kan supplere denne in-text kildereference med en fodnote, hvor du kopierer referencen fra 'Sources' i opgaveformuleringen, eller lave en lille faktaboks med 'sources' eller 'references'.
 - Hvis du selv har fundet oplysninger på nettet, SKAL der gives en korrekt fodnote eller faktaboks med kildeliste foruden nævnelser i teksten.
- Din indledning skal være et forspil, ikke en brugsanvisning.** Læseren / tilhøreren skal blive interesseret. I debatindlæg kan du fx godt åbne med en patosappel, der taler til følelser og sanser. Du skal ikke lave en disposition á la: "Jeg vil nu holde en tale om det og det, så derfor vil jeg starte med det, og så vil jeg gøre det, og til sidst vil jeg vække dig, så du kan klappe." Din struktur skulle gerne lede læseren igennem uden krykker.
- Husk at give læseren / tilhøreren får den nødvendige baggrundsviden om emnet (altså emnet ifølge opgaveformuleringen). Forklar de forkortelser og fagudtryk, du bruger undervejs.
- Du må gerne skrive læserbrev / holde tale som dig selv.** Du må også opfinde en relevant rolle til dig selv, fx at du er familiefar eller fysikstuderende eller handicappet eller elevrådsforkvinde. Du kan derfor godt bruge personlige historier/eksempler omhandlende din familie, dine venner, dine egne erfaringer... hvis det er relevant for emnet. Hvem du er, eller skal forestille at være, skal fremgå tydeligt.
- Hold dine sætninger under tre linjer, mange må gerne være meget kortere. Korte sætninger giver power og klarhed, længere giver (måske) flere nuancer.
 - Talen vil have fordel af korte sætninger, og man kan også bruge enkelte korte udbrud og retoriske spørgsmål: Never! Really? I think not! Yes, we can! Who would object to that?
 - I læserbrevet kan man godt blære sig med flere lange sætninger, som i stile. Skriv i sammenhængende prosatekst og skift **kun** linje/afsnit, når du går til en ny tanke, ellers ikke. To til tre afsnit pr. side er passende.
- Lad være at kalde personer i teksten ved fornavn, medmindre det er alt hvad du har. Forfatteren, eksperter osv. kaldes altid ved (titel og) fuldt navn eller (titel og) efternavn.

- I et læserbrev bruges hovedsageligt formelt skriftsprog uden sammentrækninger. Enkelte tilfælde af 'spræl' kan forekomme, fx et slangudtryk i citationstegn og med forklaring.
- Benyt account markers / redegørelsesmarkører, men med mere personfokus end i en stil:
 - According to Dr. Frankenstein, ...
 - At the University of Edinburgh, scientists have discovered that...
 - As Madonna recently mentioned/described in an interview, ...
 - The President seems to be of the opinion that ...
 - Mark Smith's idea is that... (- Der er mange måder at formulere account markers på.)
- I en tale må man godt bruge 'you' enkelte gange, altså tale direkte til publikum. Det skal dog ikke overdrives.
- Sørg for sproglig og logisk sammenhæng mellem afsnittene. Man må ikke kunne flytte tilfældigt rundt på dem; så er flowet ikke godt nok. Afsnittets første sætning skal have noget med forrige afsnit at gøre.
- Og ved du hvad der SKAL være til sidst? En AFSLUTNING! **Din afslutning skal være et klimaks, ikke en genudsendelse**, og den skal have forbindelse til introduktionen og svare / give mening til den. Din introduktion afgør altså hvordan konklusionen skal være.
- I et debatindlæg, såvel tale som læserbrev, skal afslutningen dreje sig om, hvad du vil have læseren/lytteren til at gøre eller mene nu.
- Er længden passende? Mindst 800 ord, ikke over 1200.
- Gå tilbage og tjek alle afsnit i løbet af opgaven. De skal alle have til formål at bygge op til en stærk, overbevisende afslutning. Ellers mangler du struktur. Her kan man typisk godt bruge en god halv time.
- Go out with a bang, not a whimper: Den sidste sætning skal stå stærkt og give et godt indtryk, for karakteren gives lige dér. (Du skal have en god lille 'drop the mic'-følelse indeni.)
- Klokkeren er ikke 14 endnu, vel? **Så er det tid til korrektur!** Det giver tit en halv karakter ekstra.
- Skriv **aldrig**: and something like that, and stuff like that, stuff, the end, OK/okay, ain't, dunno, gonna, u, ur, kid, mom, dad, dude, piss, crap eller fuck(ed) og den slags. **Dit sprog skal gå med slips i debatter.**
- Brug Words søgefunktion for at komme af med ord, du ved du er tilbøjelig til at stave forkert (*witch, *ore, *themselves, *alot, *costumers og lignende). Du kan også indstille din autokorrektur på forhånd.
- Man bliver let blind for sine egne sprog- og tastefejl. Prøv at læse opgaven bagfra, sætning for sætning.
- Hold også øje med, om du bruger det samme ord meget og brug evt. en synonymordbog (thesaurus) – men husk krydsopslag, så du ikke kommer til at skrive noget vrøvl.
- Og endelig: Bliv nu i tvivl. Slå op i grammatikken. *Grammar is the difference between feeling your nuts and feeling you're nuts.* Good luck.